

Vážené dámy a pánové,

mrzí mne, že se zrovna v den, který je významným završením naší práce Technické normalizační komise 136 nemohu zúčastnit tohoto slavnostního shromáždění, neboť ve stejné době zasedá významný výbor „Road Tunnel Operation“ mezinárodní silniční organizace PIARC a tam zastupuji Ministerstvo dopravy.

Dopis, kterým mi bylo oznámeno udělení ceny profesora Vladimíra Lista, vyvolal vzpomínky, jak vlastně došlo ke zformování naší komise. V září 1995 jsem byl vyzván, abych se v rámci TNK 51 Pozemní komunikace stal gestorem nového oboru dopravní telematika. V té době jsme ještě detailněji neznali, co to vlastně ten obor je. Když byla v roce 2003 vytvořena samostatná technická komise „Dopravní telematika“, nemohli jsme předpokládat, že do dnešních dnů budou vytvořeny standardy v rozsahu více než 20 tisíc stran.

Proto mi dovoluji ve stručnosti odpovědět na dvě otázky. Co vlastně znamená novotvar „telematika“, a proč se naší práci dostalo tak vysokého uznání, jakým bezesporu Cena Vladimíra Lista je.

Telematika vznikla spojením slov „telekomunikace – informatika“ a s bližším určením pro dopravu představuje široký záběr technologií od elektronického mýtného před další řídicí systémy v nákladní, osobní a veřejné dopravě, až po koncepty zasahující do oblasti chytrých měst nebo autonomních vozidel.

Od počátku jsme stáli před obtížným úkolem. Uvést nový technický obor do národního prostředí znamená především vytvořit srozumitelnou terminologii. Postupnými kroky se podařilo vytvořit dvojjazyčný slovník terminologie dopravní telematiky, který byl následně převeden i na terminologickou normu ČSN 736100-5 a dále rozšířen do webové aplikace ITsterminology.org. Teoretické práce v oblasti tvorby terminologie založené na ontologiích vedly i ke spolupráci s univerzitou v Yokohamě.

Náš hlavní úkol spočíval v tom, jak přiblížit oněch 20 tisíc stran z dnes již bezmála 500 položek normativních dokumentů naší odborné veřejnosti. Jít cestou překladů nebylo kapacitně ani finančně možné. Vytvořili jsme proto koncept nového informačního formátu o technické normě, tzv. Extrakt. Ten má stroze formalizovanou podobu a na cca 5 stranách podává zásadní informaci o někdy i několikasetstránkové normě. V současné době je na webu Centra technické normalizace SILMOS možno najít bezmála 300 těchto odborných výkladů norem.

Jejich souhrn a způsob vyhledávání vytváří unikátní znalostní systém. Bez nadsázky jsme postihli trend doby a o několik let předběhli Evropskou unii. Ta v Nařízení 1025/2012 o evropské normalizaci ukládá evropským a národním normalizačním organizacím právě tento úkol – vytvořit webové zpřístupnění obsahu norem. Domnívám se, že se nám to v našem oboru a v našich národních podmínkách podařilo. Berte to prosím jako přínos informatiků a dopravních inženýrů do nové éry standardizace. V informační společnosti bude nabývat na významu nejen dostupnost vlastních technických norem, ale i orientace v jejich obsahu, tedy informační systémy o normách. Tento světově unikátní systém se i dále budeme snažit prosadit na mezinárodní úrovni, protože významně napomáhá transformaci znalostí ze standardů do praxe.

Milé dámy a pánové, dovoluji, abych na závěr proslovu, který tlumočí moji nejbližší kolegové, skutečně ze srdce poděkoval za tuto poctu, kterou je Cena Vladimíra Lista. Vnímám ji jako ocenění naší týmové práce. Z mladého kolektivu, ze kterého jsem, bohužel, věkem trochu vyčníval, vyrostli mezitím skuteční odborníci, kteří nás s uznáním reprezentují na mezinárodním poli a doma zastávají odpovědné funkce. Děkuji společnosti SILMOS, která se stará o veškerou organizační technickou práci s velkým entuziasmem jako Centrum technické normalizace. Děkuji za léta morální i finanční podpory Ministerstva dopravy, které našim projektům věřilo. Od samého začátku za nás bojoval Ing. Karel Urban, nositel Čestného uznání Vladimíra Lista a nyní v tomto úsilí pokračuje Ing. Václav Krumhanzl.

Sám se práci úplně nevzdávám a věřím, že budu napomáhat v dalším rozvoji svým mladším kolegům z pozice čestného člena komise.

Děkuji Vám všem přítomným za Vaši pozornost.

Pavel Příbyl